

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL BENESTAR ANIMAL (MEDI AMBIENT - ANIMALS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

El dia 16 de gener de 2025, diverses persones tenidores de gossos van presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposaven el següent:

- Des de l'any 2022, aquest grup de persones usuàries de la zona d'ús compartit (ZUC) ubicada als jardins de la rambla de Sants havien estat reclamant al Districte de Sants-Montjuïc certes millores.
- Després de diverses reunions, des del Districte i Parcs i Jardins es van implementar algunes de les seves propostes, com ara millorar la senyalització de zona ZUC i el manteniment del sorral.
- Actualment encara hi havia qüestions pendents, en especial la petició que es col·loqués alguna separació física entre la zona ZUC i el passeig de vianants. Però el Districte va decidir instal·lar un sòcol de només 10 centímetres, el qual consideraven un malbaratament de recursos públics, ja que era massa baix per fer la funció de separar els usos.
- Un altre aspecte de queixa era que la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) estava sancionant malgrat ser una zona ZUC on es permetia la presència de gossos deslligats.
- També referien una manca de neteja i de seguretat, així com la necessitat de col·locar alguna lona per fer ombra durant els estius.
- En definitiva, demanaven la millora dels següents aspectes:
 - Col·locar alguna tanca de separació física entre la zona ZUC i el passeig de vianants.
 - Que la GUB s'abstingués de multar per portar els gossos deslligats, ja que en aquesta zona sí està permès.
 - Abordar la problemàtica que suposava la presència de persones en situació de sensellarisme, que deixaven residus tòxics, i disposar de

més seguretat a les nits, ja que la zona ZUC s'havia convertit en un espai de botellots nocturns.

Actuacions fetes

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, la Sindicatura la va admetre a tràmit i va iniciar la instrucció de l'expedient.

Es va considerar convenient dirigir-se a **l'Àrea de Seguretat i Prevenció, i al Districte de Sants-Montjuïc** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada. El dia 5 de febrer de 2025, es va sol·licitar a aquests òrgans municipals la informació necessària per estudiar la queixa.

Rebuda la informació municipal es van estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 20 de febrer i 15 d'abril de 2025, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Els escrits exposen les actuacions que ha dut a terme l'Ajuntament.

CONSIDERACIONS

1. La convivència amb els gossos

El Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona, de 23 d'octubre de 1998, va aprovar la Declaració municipal per la convivència i els drets dels animals per tal de fomentar una comprensió millor i una bona convivència entre els humans i les espècies d'animals lliures, semidependents i en captivitat que viuen al terme municipal. A més, s'indicava que l'esperit d'aquesta declaració municipal s'havia de veure reflectit en les ordenances que afectessin els animals.

L'esperit de la Declaració de Barcelona es pot il·lustrar amb un extracte de dos dels seus articles:

Primer: Tots els animals, sigui quina sigui la seva espècie, tenen el dret a ser respectats. No han de ser víctimes de maltractaments, d'esforços desmesurats, d'espectacles violents ni actes cruels que els comportin patiments físics o psíquics.

Quart: **Els drets dels animals es complementen necessàriament amb els deures dels seus propietaris**, tant en relació amb els animals com amb el conjunt dels ciutadans i ciutadanes. És per això que **és responsabilitat dels posseïdors d'un animal mantenir-lo d'acord amb les normes de la bona convivència, evitant comportaments incívics** que puguin molestar la resta de la ciutadania. Per tal de facilitar la millora de la mútua convivència i del civisme cal adaptar i millorar les condicions de la ciutat.

Amb caràcter general, els gossos ostenten la condició d'animal de companyia d'acord amb la definició de l'article 2.2 de l'Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals (OPTVA), aprovada l'1 de setembre de 2014.

Al seu torn, cal destacar que els animals de companyia no tenen permès l'accés de manera general a qualsevol espai de la ciutat. En concret, l'article 24.1 de l'OPTVA els prohibeix l'estada "als parcs infantils o jardins d'ús per part dels infants i el seu entorn, llevat dels gossos d'assistència". L'article 59.2.b) d'aquesta ordenança tipifica aquesta conducta com a infracció molt greu.

Respecte d'altres espais d'ús públic en general, l'article 24.2 de l'OPTVA permet l'estada dels animals de companyia, però **amb determinats requisits, entre els quals es troba l'obligació general d'anar lligats**, així com d'estar proveïts de la identificació amb microxip, i portar una placa identificativa o qualsevol altre mitjà adaptat al collar de l'animal en què consti el nom de l'animal i les dades de la persona propietària o posseïdora.

L'obligació d'anar lligats queda regulada en els termes següents:

24.2.b) Anar lligats per mitjà d'un collar o arnès i una corretja o cadena que no ocasionin lesions a l'animal, llevat de les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia, així com en aquelles vies i zones, en horaris determinats, que siguin establertes per decret d'Alcaldia. A les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia, poden anar sense lligar. A les zones establertes per Decret d'Alcaldia en horaris determinats, els animals poden anar sense lligar sempre que restin al costat de la persona propietària o conductora i sota el seu control visual i estiguin educats per respondre a les seves ordres verbals.

També està regulada en termes similars a l'article 73-6.1 de l'Ordenança de medi ambient de Barcelona.

Article 73-6. Règim d'animals en espais verds. Els responsables dels animals de companyia poden circular amb ells als espais verds degudament aferrats o sota control i amb les precaucions necessàries, tal com s'especifica a l'article 24.2 de l'Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals, de 22 de desembre de 2003. Tanmateix, als parcs urbans de la ciutat els animals de companyia han d'anar sempre

l·ligats per mitjà d'un collar i una corretja o cadena, excepte en aquelles zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia.

2. Les zones per a gossos

Fins l'any 2023, l'Ajuntament va establir una moratòria de l'obligació de portar els gossos l·ligats, ja que es considerava que a la ciutat **faltaven espais** per dur-los sense subjectar.

Al març del 2023 la tercera tinenta d'alcaldia va aprovar una resolució sobre els espais per a gossos a la ciutat, que no va entrar en vigor fins el 18 de desembre de 2023. D'aquesta manera es van activar un **centenar d'espais nous per portar el gos desl·ligat**, que es van sumar a les 116 zones que ja existien, que eren les àrees per a gossos (AG) i les àrees d'esbarjo per a gossos (AEG).

Els nous espais són les anomenades **zones d'usos compartits (ZUC)**, que a diferència de les àrees per a gossos són espais oberts com ara carrers, places, rambles, parcs o altres indrets de la via pública on, en franges horàries de matí i tarda, es permet portar els gossos desl·ligats, sempre que es compleixin les condicions establertes per a la seva estada a la via i els espais públics, concretament que obeeixin les ordres verbals de la persona conductora, que estiguin sota el seu camp visual i que no se'ls consideri potencialment peril·losos (art. 24.2.b de l'Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals). Fora de l'horari estipulat, els gossos han d'anar sempre l·ligats.

En conseqüència, amb la incorporació de les ZUC, actualment els gossos tenen un total de **225 espais amigables** on poden anar desl·ligats: 69 AG de fins a 400 m²; 48 AEG, la meitat de les quals amb més de 700 m², i 108 ZUC.

La xarxa d'espais s'ha creat tenint en compte el criteri que pràcticament totes les persones amb gos disposin a menys de deu minuts de casa d'un espai on pugui anar sense l·ligar. La ubicació d'aquestes àrees està disponible al web municipal sobre benestar animal¹.

Pel que fa al cas que ens ocupa, la zona ZUC objecte de la queixa funciona cada dia de 8.00 h a 22.00 hores, i s'ubica al carrer d'Antoni de Capmany, 70E (part puntejada):

¹ <https://ajuntament.barcelona.cat/benestaranimal/ca/espais-gossos-desl·ligats-en-franges-horaries>

3. L'activitat sancionadora de la GUB en aquest espai

Un dels principals motius de queixa és l'activitat sancionadora per part de la GUB.

Quant al **nombre de denúncies** a persones tenidores de gossos en els jardins de la rambla de Sants des que es va implementar la zona ZUC, la GUB informa d'un total de nou denúncies:

- Cinc denúncies per portar el gos deslligat:
 - Fora de la zona ZUC:
 - 15/4/2024, a les 20.46 hores, al carrer d'Antoni de Capmany, 51.
 - 20/12/2024, a les 9.17 hores, al carrer d'Antoni de Capmany, 65.
 - 14/1/2025, a les 7.37 hores, a la rambla de Badal, 112.
 - 14/1/2025, a les 8.12 hores, a la rambla de Badal, 112.
 - A la zona ZUC, però fora de l'horari permès: 22/1/2025, a les 7.30 hores
- Quatre denúncies per altres temes relacionats amb la tinença responsable de gossos:
 - Dues denúncies per portar un gos potencialment perillós sense morrió:
 - 11/5/2024, al carrer d'Antoni de Capmany, 65.
 - 22/1/2025, al carrer d'Antoni de Capmany, 21.

- Dues denúncies per permetre als animals domèstics orinar a llocs indeguts: 20/12/2024 al carrer d'Antoni de Capmany, 41.

La GUB justifica que té l'obligació de denunciar els casos d'incompliment de la normativa i que, a més a més, aquest emplaçament és un dels espais al districte de Sants-Montjuïc on més queixes veïnals es reben en relació amb infraccions per gossos deslligats en zones on està prohibit.

Tenint en compte que la normativa ja porta en vigor un any i quatre mesos, no sembla que la quantitat de denúncies sigui significativa.

Així mateix, l'informe municipal detalla les **campanyes informatives** dirigides a les persones tenidores de gossos, ja que és evident que en aquesta matèria cal treballar amb la ciutadania perquè prengui consciència de les mesures per mantenir una bona convivència entre les persones que tenen gossos i les que no.

En total s'han realitzat 55 sessions estàtiques i 2 passejades d'educació canina:

- Tant la ZUC dels jardins de la rambla de Sants Nord com la zona Sud han disposat d'un equip informador que ha donat a conèixer la normativa a les persones responsables d'animals perquè en coneguin les ubicacions i els horaris. Igualment, s'ha recordat l'obligatorietat de recollir els excrements dels animals i de ruixar amb aigua les miccions.
- Les campanyes informatives es coordinen amb el Districte, de manera que el Districte ha fet campanyes complementàries a les de la GUB programant activitats de tinença responsable a través d'una empresa externa contractada (Udols) en dos moments al llarg de l'any, a la primavera/estiu i a la tardor.
- La programació inclou horaris de matí i vespre, coincidint amb la presència més gran de responsables d'animals a l'espai públic, i té en compte una distribució territorial equitativa entre els diferents barris de Sants-Montjuïc, prioritàriament en aquells punts on hi ha àrees d'esbarjo per a gossos, espais de trobada o allà on es produeixen més incidències relacionades amb la presència de gossos.

4. L'atenció prestada a les persones promotores de la queixa

D'acord amb l'informe municipal, s'han realitzat diverses accions per atendre el grup de persones promotores de la queixa. En concret, des del 9 de maig de 2024 fins al 3 d'abril de 2025, la Conselleria Tècnica del Districte ha tingut comunicació a través de WhatsApp en onze ocasions i s'han fet dues reunions amb la portaveu del grup de persones tenidores de gossos.

Respecte de les peticions de millora, s'informa que ja s'han realitzat diverses millores prèviament acordades amb aquest col·lectiu. En concret:

- S'ha posat una font d'aigua, tot i que les zones ZUC no en tenen, però s'ha instal·lat per evitar conflictes respecte d'una altra font propera per a persones.
- S'ha instal·lat una paperera.
- S'ha omplert amb més terra la zona ZUC.
- S'ha col·locat un sòcol de 10 centímetres amb l'objectiu principal d'evitar que la sorra que aixequen els gossos amb les seves activitats pugui acabar a la zona de vianants i provocar així un accident.

Respecte del sòcol, les persones promotores de la queixa consideraven que no era una solució idònia per separar els espais i no garantia que els gossos no destorbessin al passeig per a vianants.

L'informe municipal exposa que sí es van valorar altres possibilitats, però que no van tirar endavant. En primer lloc, es va valorar amb Parcs i Jardins la possibilitat de posar plantes arbustives per impedir que els gossos sortissin al passeig, però Parcs i Jardins no hi estava d'acord, ja que no hi ha cap sistema de reg per a la plantació.

Així, actualment s'està acabant d'ultimar la col·locació d'una tanca, que és la solució tècnica que les persones promotores de la queixa venien reclamant.

Per contra, el Districte informa que no s'atendrà la petició de col·locar una lona o carpa per mitigar la calor durant l'estiu, ja que aquest emplaçament no està inclòs en el Pla d'ombres, i a més es considera que l'indret disposa de suficient d'espai amb ombra gràcies als arbres que l'envolten.

Les peticions de millora del grup de persones promotores d'aquesta queixa estan dins l'àmbit del dret a una bona Administració, que inclou el dret a participar en la presa de decisions i que la ciutadania plantegi els suggeriments i les queixes relatives al funcionament de l'activitat administrativa, d'acord amb els articles 22 i 23 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

Per altra banda, també cal reflexionar sobre la **potestat discrecional de l'Administració** respecte de l'ordenació de l'espai públic.

Efectivament, l'Ajuntament té competència pròpia pel que fa a la delimitació dels espais lliures i zones verdes destinats a parcs i jardins públics i a zones esportives, d'esbarjo i d'esplai (art. 65 de la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta

municipal de Barcelona). L'ordenació de l'espai públic, que inclou el mobiliari i els elements urbans, constitueix una decisió que s'emmarca en el que es coneix com a potestat de decisió discrecional de les administracions públiques.

Així, entre diferents solucions tècniques, totes elles possibles i legítimes, l'Administració pública opta per una solució que ha de ser la millor possible aplicant els principis de bona administració i equitat, per tal de no incórrer en arbitrarietat, conducta prohibida per la Constitució espanyola.

En aquest sentit, aquesta Sindicatura no entra a valorar la decisió municipal d'implementar o rebutjar les millores proposades, ja que són decisions purament tècniques que han requerit una valoració objectiva i experta dins el projecte global d'ordenació de l'espai. Però sí que celebrem que la ciutadania i l'Administració hagin trobat els espais de diàleg idonis per debatre i valorar aquestes peticions ciutadanes.

5. Problemes potencials de convivència als jardins de la rambla de Sants

Un altre motiu de queixa és la presència de persones en situació de sensellarisme i els botellots.

En aquest sentit, l'informe municipal nega que des del Servei de Prevenció i Convivència del Districte s'hagi percebut cap situació de risc relacionada amb les persones que hi pernocten de forma habitual, excepte en una ocasió en què una persona que s'ha vinculat amb l'Equip d'Atenció a la Salut Mental a les Persones Sense Llar (ESMES) va presentar símptomes de problemes de salut mental, i que consta que ja no pernocta al carrer i ha millorat el seu estat de salut general.

Sobre la qüestió de la presència de botellots, tampoc consten queixes en els darrers mesos, ni la Guàrdia Urbana n'ha detectat, ni el Servei de Prevenció amb les seves prospeccions setmanals n'han trobat, i es considera que probablement es va tractar d'un cas aïllat.

D'altra banda, s'informa que aquest espai s'ha **tractat en una taula tècnica del Districte amb altres operadors municipals**. Des del 13/5/2024 fins el 8/4/2025, s'ha reunit amb regularitat nou vegades, per intentar millorar els mals usos i els comportaments incívics en aquest àmbit, entre ells el de la zona ZUC. La valoració que en fa l'Ajuntament és que la situació és molt positiva i que l'estat general de la rambla ha millorat molt.

Vista l'anterior informació, aquesta Sindicatura conclou que l'activitat municipal de seguiment sobre l'espai està funcionant adequadament sense que constin problemàtiques destacables en l'àmbit de la seguretat.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Àrea de Seguretat i Prevenció, i del Districte de Sants-Montjuïc ha estat ajustada a dret i eficaç.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.